
Михайло Маршалок,

*к.е.н., доцент, доцент кафедри організації підприємництва та біржової діяльності,
Національний університет біоресурсів та природокористування України*

Михайло Маршалок,

*здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії,
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТІВ АГРОБІЗНЕСУ НА ОСНОВІ БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Ринкова економіка та її конкурентне середовище змушують підприємницькі структури постійно шукати нові можливості виживання в конкурентній боротьбі та зміцнення своїх конкурентних позицій на ринку. Як відомо, ключовим фактором успіху в конкурентній боротьбі для будь-якого бізнесу є його конкурентна перевага. Підприємницькі структури, які мають сильні (вагомні) конкурентні переваги, мають можливість збільшувати свою частку ринку за рахунок збільшення кількості споживачів та їх утримання і відповідно - отримувати більший прибуток.

Відомий теоретик у галузі вивчення економічної конкуренції, професор Гарвардської школи бізнесу Майкл Портер виділив три основні стратегії для досягнення та утримання конкурентних переваг:

1. Стратегія лідерства по витратах (Cost Leadership)
2. Стратегія диференціації (Differentiation)
3. Стратегія фокусування (Focus Strategy) [1].

Вибір однієї з цих стратегій, чи їх комбінування, дозволяє підвищити рівень конкурентоспроможності підприємницької структури.

Стратегія лідерства по витратах є елементом цінової конкуренції та передбачає зменшення витрат для забезпечення здатності продавати продукцію чи послугу за нижчими цінами, ніж конкуренти, при цьому отримуючи достатній рівень прибутковості. Дана стратегія дає змогу суб'єктам бізнесу забезпечити конкурентоспроможність, якщо конкуренти не можуть знизити свої витрати так само ефективно і вимагає постійного контролю та пошуку способів зменшення витрат, підвищення ефективності діяльності, щоб бути більш конкурентоспроможним по ціні.

Стратегія диференціації є елементом нецінової конкуренції та передбачає створення унікального (диференційованого) товару чи послуги, які привабливі для споживача та цінуються ним, що в свою чергу дозволяє встановлювати вищі ціни ніж у конкурентів. Такий підхід дозволяє бізнес структурам захищати свою позицію на ринку в умовах конкуренції, оскільки споживачі більше орієнтуються на унікальність товару чи послуги, а не тільки на ціну. Утримання конкурентної переваги при такому підході можливе лише через постійні інновації, забезпечення високої якості продукції, рекламу бренду та послуг, які забезпечують унікальність та постійне їх удосконалення відповідно до вимог ринку.

Стратегія фокусування зорієнтована на вузькому сегменті ринку (ніші), де підприємницька структура зосереджується на задоволенні специфічних потреб певної групи споживачів краще, ніж конкуренти або спеціалізується на певному продукті чи послугі. Зосередження бізнесу на конкретній цільовій групі споживачів або ринку, дозволяє отримати конкурентні переваги за рахунок більш глибокого розуміння їх потреб та утримати лояльність клієнтів за рахунок ефективного реагування на зміни у попиті.

В своїй діяльності суб'єкти бізнесу акцентуються на одній з цих стратегій, або поєднують їх елементи. Вибір стратегії в значній мірі залежить як від стану конкуренції на ринку, так і галузевої специфіки.

Високий рівень конкуренції на аграрних ринках змушує суб'єкти агробізнесу теж широко використовувати дані стратегії в своїй господарській діяльності. Сучасні тенденції розвитку аграрного сектору, зокрема Європейський зелений курс (European Green Deal) [2] загострюють конкурентну боротьбу в галузі та змушують адаптовуватись до нових умов господарювання шляхом удосконалення існуючих та пошуку нових конкурентних стратегій.

Однією з таких стратегій є розвиток біоенергетики, яка має значний потенціал для підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств.

Використання біоенергетики в контексті реалізації стратегії лідерства по витратах дає змогу агробізнесу значно зменшити кількість витрати на традиційні

енергоносії. Власні джерела енергії створюють певну фінансову стабільність, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності.

Конкурентна стратегія диференціації за рахунок біоенергетичних технологій в агробізнесі може стати основою для дотримання міжнародних екологічних стандартів та отримання "зелених" сертифікатів виробництва екологічно чистої продукції, що допомагає агробізнесу приваблювати екологічно свідомих споживачів і виходити на нові ринки з високими вимогами до екологічної безпеки.

Стратегія фокусування за рахунок біоенергетики в агробізнесі дозволяє агровиробникам орієнтуватися на конкретні потреби певної групи споживачів або ринку, шляхом виробництва органічної продукції, сировини для біоенергетичних установок та біопалива, розробка нових біоенергетичні технологій та рішень для досягнення конкурентних переваг.

Таким чином Біоенергетика має значний вплив на конкурентоспроможність агробізнесу за рахунок зниження витрат, підвищення ефективності виробництва та енергетичної незалежності, покращення екологічної репутації та створення нових джерел доходу.

Література

1. Майкл Портер. Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів. Київ. Наш формат. 2020, 454 с.
2. The European Green Deal. European Commission: веб-сайт. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en
3. Біоенергетика в Україні. URL: <https://uabio.org/bioenergy-in-ukraine/>
4. Державне агенство з енергоефективності та енергозбереження України. URL: <https://saee.gov.ua/diialnist/vidnovliuvalna-enerhetyka/alternatyvna-enerhetyka/bioenerhetyka>
5. Інституті біоенергетичних культур і цукрових буряків. URL: <https://bio.gov.ua>

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ**

**МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**РОЗВИТОК БІОЕНЕРГЕТИЧНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ В СІЛЬСЬКОМУ
ГОСПОДАРСТВІ**

07 - 08 березня 2025 р.

м. Київ

УДК 620.9:63

Розвиток біоенергетичного потенціалу в сільському господарстві: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ., 07-08 березня 2025 р.). – К.: Видавництво «Наукова столиця», 2025 – 172 с.

Відповідальний за випуск д. е. н., професор **М. П. Талавира**

Відповідальність за достовірність матеріалів несуть автори.

© Національний університет біоресурсів і
природокористування України, 2025